

37. Кио Э. Иллюзионисты и «волшебники» / Эмиль Кио. – М.: Правда, 1959. – 32 с.
38. Наша мысль (Катеринослав). – 1918. – 3 червня. – С. 1.
39. Фигаро (Одеса). – 1918.
40. Слово Подолии (Вінниця). – 1918.
41. Вольнь (Житомир). – 1918.
42. Последние новости (утренние) (Київ). – 1918. – 2 жовтня. – С. 4.
43. Центральний державний архів вищих органів вдати та управління України. – Ф. 1325. – Оп. 1. – Спр. 297. – 292 арк.

Бачинская О. М. Цирковое зрелище в период гетманата П.Скоропадского

В статье исследуется цирк в период гетманата П.Скоропадского. В работах, посвященных цирковому искусству, развитие цирка в период гетманата П.Скоропадского освещается фрагментарно, причем акцентируется внимание на работе цирковых коллективов в больших городах – Киеве, Одессе, Харькове. В данной статье рассказывается о состоянии циркового искусства на всей территории Украинской Державы. Освещается артистическая деятельность цирковых трупп и отдельных цирковых артистов. Рассказывается о деятельности профсоюза артистов варьете и цирков, очерчены отношения владельцев цирков и их управляющих с местной и государственной властью. Особое внимание в статье обращено на проведение соревнований по французской борьбе.

Ключевые слова: цирковое представление, клоунада, французская борьба, гастроли, гетманат П.Скоропадского.

Bachinska O. M. Circus art in the era of Hetmanat of P.Skoropadsky

The article investigates the circus in the era of Hetmanat of P.Skoropadsky. The development of the circus in the era of Hetmanat of P.Skoropadsky is lightened fragmentally in the investigations devoted to the circus art, besides that attention is paid on the work of the circus groups in the biggest cities – Kyiv, Odessa, Kharkiv. This article tells about the condition of the circus art on the whole territory of the Ukrainian State. It enlightens an artistic activity of the circus troupes and individual circus artists. It tells about activity of the professional organizations of the artists of the variety show and the circus, traces the relations between the owners of circuses and their rulers with the local and state authority. In the article a special attention is paid on conducting of competitions on the French struggle.

Keywords: circus performance, clownery, the French struggle, professional tours, Hetmanat P.Skoropadsky.

УДК 004:355(477.83/86)](093.2)

Н. С. Вовк

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ

Авторка статті розглядає основні шляхи та методи інформаційного забезпечення Української Галицької Армії. Проаналізовано основні накази і розпорядження вищих органів Західної Української Народної Республіки, представлено короткий опис основних пресових видань: «Республіка», «Український прапор», «Стрілець», «Покутський вісник», «Вістник ДСВС». У статті представлені основні напрямки розвитку телефонного, телеграфного та радіозв'язку як одних з компонентів комунікаційно-інформаційної системи війська.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційна система, ЗУНР, УГА, інформаційне забезпечення війська.

Актуальність досліджуваної проблеми ґрунтується на тому, що процес розбудови та реформування Збройних сил України на сучасному етапі їх розвитку закономірно викликає інтерес до вивчення вітчизняного історичного досвіду, пошуку певних аналогій, котрі можна було б використати при вирішенні актуальних завдань у будівництві армії. Стосується це і формування спеціальних служб, які здійснювали інформаційне забезпечення війська. Яскравим прикладом у даному питанні постає армія Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) – Українська Галицька Армія (УГА).

Восени 1918 р. внаслідок глибоких соціально-економічних, політичних, національних протиріч, загострених програшем у Першій світовій війні, Австро-Угорська імперія розпалася. На політичній карті Європи з'явилися нові суверенні держави: Австрійська республіка, Західноукраїнська Народна республіка, Чехословацька республіка, Угорська республіка, Королівство сербів, хорватів і словенців та інші. Таким чином, ЗУНР стала одним з перших державних утворень, що виникли на уламках, так званої, «клаптикової» Австро-Угорської імперії. Утворення боєздатних сил Західноукраїнської Народної Республіки стало гострою необхідністю з перших днів її існування, коли довелося захищати свою незалежність у боротьбі з агресією Польщі, а згодом і Румунії.

Наукова новизна статті полягає у тому, що у публікації зроблено спробу окреслити загальну систему комунікаційно-інформаційного зв'язку УГА за допомогою документів та тогочасних технічних засобів. Авторкою зроблено спробу охарактеризувати тогочасні методи інформаційного забезпечення війська.

Тема дослідження не була безпосереднім об'єктом вивчення у історіографії. Окремі питання з цієї проблематики висвітлені у працях Литвина М. [1], Ткачука П. [2], Футулуйчука В. [3, 4], Шанковського Л. [5], Сегеда С. [6, 7].

Варто зазначити, що саме періодика є одним із важливих компонентів системи інформаційного забезпечення УГА, оскільки на її сторінках публікувалися як різноманітні законодавчі акти уряду ЗУНР, так і повідомлення з фронту, від родини та інша інформація розважального, а часом, навіть і жартівливого характеру. Тому основу джерельної бази дослідження становлять матеріали тогочасної періодики, зокрема часописів: «Республіка» [8], «Український прапор» [9], «Стрілець» [10], «Покутський вісник» [11, 12], «Вістник ДСВС» [13].

Інформацію про методи та шляхи інформаційного забезпечення війська ЗУНР можна знайти і в матеріалах Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України у м. Києві [14].

Військове будівництво, розгортання сухопутних військ Галицької армії (війська ЗУНР) розпочалося від перших днів українсько-польської війни. Причому поза Львовом групи регулярних і напівпартизанських загонів формувалися стихійно, за ініціативою енергійних українських старшин. Саме ці бойові групи «Сокаль», «Угнів», «Яворів», «Старе Село», «Схід», «Старий Самбір», «Щирець» та інші утворили суцільний майже 400-кілометровий фронт і не допустили вторгнення польських військ на територію республіки [2, с.63].

Важливим фактором у боротьбі було інформаційне забезпечення українського війська про стан справ як на фронті, так і в тилу. Цю роль покликані були виконувати Державний Секретаріат Військових справ ЗУНР (найвищий виконавчий і розпорядчий орган ЗУНР), військова канцелярія та тогочасна преса.

Під час бойових дій 9 листопада 1918 р. було створено військово-міністерство – Державний Секретаріат Військових Справ (ДСВС), який очолили полковники: Дмитро Вітовський, (з 9 листопада 1918р. по 13 лютого 1919 р.) та Віктор Курманович (з 16 лютого по 9 червня 1919 р.) [15, с.116]. Створений в умовах війни ДСВС став важливим осередком державотворення молоді ЗУНР, адже на нього були покладені відповідальні завдання: творення збройних сил, організація військової адміністрації, мобілізація і вишкіл поповнення, підготовка командних кадрів, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення армії.

ДСВС поділявся на Військову канцелярію і 18 відділів. Його організація відповідала структурі міністерства Австро-Угорщини. Можливо, це було обумовлене тим, що старшини, котрі його створювали, мали австрійську військову освіту були офіцерами колишньої цісарської армії. Тому в процесі військового будівництва збройних сил ЗУНР вони активно використовували досвід функціонування армії Австро-Угорської імперії. Аналогічною була і штатна структура, яка включала: Державний секретаріат (військовий міністр), заступник, три обласні військові команди (Львів, Станіславів, Тернопіль), загальний відділ (в його обов'язки входило відпрацювання законодавчих актів і наказів) канцелярія; 16 відділів (керували референти) – персональний, мобілізаційний, амуніційний, артилерії, кінноти, летунства, технічний, санітарний, залізничний, зв'язку, інтендантський, харчовий, пресовий (до нього входили радіотелеграфічна станція, редакція газети «Вістник ДСВС», друкарня) [6, с.111].

Основними інформаційними документами ДСВС була організаційно-розпорядча документація, зокрема накази і розпорядження. До основних документів цього типу можна віднести такі: розпорядок № 2 від 13 листопада 1918р, який зазначав: «З днем оголошення сього розпорядку всі команди, військові уряди формації, заведення і т.п. бувшої австро-угорської монархії, що знаходяться на території Західно-Української Народної Республіки, і всі формації і т.п., що рекрутувалися з території, що входять тепер в склад Західно-Української Народної Республіки – демобілізуються. Їх майно движиме і недвижиме стає власністю Західно-Української Народної Республіки» [13, 1 грудня]; наказ №6 про мобілізацію проголошував «На основі постанови Української Національної Ради з дня 13 листопада 1918р. заряджаю частичну мобілізацію всіх обов'язкових до військової служби горожан української народності Західно-Української Народної Республіки» [13, 1 грудня]; наказ вищого військового командування від 1 грудня 1918р., яким створювався окремий летунський відділ та ін.

Важливу роль для забезпечення війська інформаційним, нормативно-законодавчим матеріалом стало видання власного друкованого органу ДСВС – «Вістника Державного Секретаріату Військових Справ». Перший випуск «Вістника» було опубліковано 1 грудня 1918р. «Вістник Державного Секретаріату Військових Справ» друкував «розпорядки, рішення, поучення, накази, вказівки Державного Секретаріату військових справ і його відділів, щоби військові влади Західно-Української Народної Республіки були повідомленні про визначену роботу і могли її докладно виконати... Державний Секретаріат Військових Справ веде в імені Національної Ради улад Українського війська і видає зарядження, які мусять бути як найревніше і з повним розумінням доцільності приказів виконанні щоби досягнути визначену ціль» [13].

ДСВС став важливим осередком державотворення ЗУНР. Він почав розробляти військово-законодавство, яке покликане було стати надійним засобом охорони боєздатності Української Галицької Армії, військової дисципліни, встановлення порядку, регламентації виконання обов'язків військової служби, утвердження прав і законних інтересів військовослужбовців.

Наступне джерело документно-інформаційного забезпечення війська була пресова служба.

Для створення власних інформаційних служб та пропагандистсько-агітаційних структур УГА мала добрий взорець – Пресову Квартиру Українських Січових Стрільців, яка діяла у продовж 1914-1918 рр. Пресова Квартира НК УГА, яка сформувалася у лютому-березні 1919 р. і діяла до січня 1920 р. стала послідовницею Пресової Квартири УСС [10].

Пресова Квартира керувала і пропагандою УГА. До її складу входили сім підрозділів: організаційний, вічевий, історичний, інформаційний, бібліотечний та театральний. Серед керівників Пресової Квартири Лев Шанковський виділяє таких: І.Боберського, Ю.Гарасимовича та О.Левицького [5, с.304].

Найбільшого значення для інформаційного забезпечення військових дій мали інформаційний та видавничий відділи Пресової Квартири.

Видавничий відділ, перш за все, опікувався часописами Галицької армії – такими, як «Стрілець», «Козацький голос», (з листопада 1919р. став органом Пресової Квартири) «Польова газета», «Пролом», «Стрілецький шлях», «Стрілецька вістка», «УСС» та іншими. За участю відомих літераторів В.Бобинського, Р.Заклинського, С.Масляка, а також І.Герасимовича відділ підготував власний календар «Український прапор» на 1920р. [2, с.67].

Інформаційний відділ очолював молодий і здібний четар (Семен) Ткачівський. За допомогою радіоприймача й часописів відділ опрацьовував вісті й готував інформації для армійської преси, пропагандистського апарату частин Галицької армії.

Велике значення для виховання стрілецтва мали роботи фронтових фотографів – І.Іванця, Т.Мойсейовича, В.Оробця, Ю.Буцманюка, М.Угриня-Безгрішного, В.Яцури, І.Озаркевича, світлини яких експонувалися на військово-історичних виставках у Відні 1916р. і Львові 1918р., публікувалися у стрілецьких виданнях [3, с.64].

Командування Пресової квартири дбало, щоб з матеріалами військової преси могла ознайомитися більша частина воїнів. Командарм генерал М.Омелянович-Павленко у квітні 1919р. видав спеціальний наказ, яким зобов'язував передавати куреням не менш як 100, а кожній сотні – 50 примірників «Стрільця» [6].

Перші українські часописи з військової тематики з'явилися напередодні Першої світової війни, коли широкого розмаху набрав національний мілітарний рух.

У перші ж дні після Першолистопадового 1918 р. зриву у Львові та на теренах Галичини і Буковини, у столиці, містах дислокації Окружних Військових Команд і багатьох повітових центрах з'явилися часописи органів української державної і військової влади. Вони публікували, насамперед, відозви Української Національної Ради, ухвали уряду ЗУНР, розпорядження місцевих органів влади, пропагандистські статті, повідомлення з життя краю та світу.

На початковому етапі формування армії та її становлення (листопад-грудень 1918р.) до її реорганізації в бригади й корпуси серед стрілецтва поширювалось багато видань. Так, у Львові на початку листопада з'явився щоденник «Український голос» (редактор – відомий громадсько-політичний діяч Л.Цегельський, згодом міністр ЗУНР). Після падіння Львова «Український голос» видавав у Тернополі відомий поет П.Карманський, навесні 1919р. цей часопис став органом Національної Ради [16].

Іншим часописом високого рівня, який поширювався у військах, був щоденник «Република» – офіційний орган уряду ЗУНР (виходив у Станіславові з 2 лютого до 25 травня 1919 р.). Його редактором став галицький історик Іван Кревецький [17]. Також безпосередню участь у виданні газети брали Кость Левицький, Теофіл Кормош, Богдан Чайковський, Степан Вітвицький, Луць Мишуга, Михайло Грушевський, С.Сірополко та інші. Поряд з офіційними публікаціями «Република» часто друкувала звернення уряду, командування до вояків УГА, повідомлення з фронтів і земель, окупованих поляками, нариси про героїчні вчинки фронтовиків, списки полеглих героїв. Поряд з оперативними повідомленнями з фронту «Република» друкувала чимало матеріалів про героїчні подвиги вояків та цілих підрозділів і частин [8].

До фронтових частин і запліла також діставався і орган соціал-демократичної партії «Вперед», єдиний з українських часописів, що виходив у Львові в часи українсько-польської війни. Завдяки співробітництву в ньому Л.Ганкевича, М.Возняка, М.Голубця, В.Гнатюка він дотримувався національно-державницького курсу. Для вояків УГА регулярно публікував оповіщення про пошуки, вістки про близьких, що опинилися на окупованій території. Часопис поміщав списки полеглих, а також полонених та інтернованих військовиків [14].

Серед галицького стрілецтва поширювався також і «Український прапор» (редактор – визначний громадсько-політичний діяч С.Баран), який видавався у 1919-1920рр. у Відні. У ньому часто друкувалися статті патріотичного змісту діячів ЗУНР К.Левицького, Л.Цегельського, К.Трильовського, В.Шухевича та інших, інформації про визвольні змагання українців. Після переходу Галицької армії за р.Збруч часопис звернувся у редакційній статті до вояків: «Тисячі і тисячі найкращих синів України зложили свої молоді голови в обороні рідної землі перед оружною ляхською навалою; перед великою перевагою мусіла однак наша галицька армія податися за Збруч. Оружна справа ще досі не закінчена і нам ще прийдеться зложити нові жертви для відзискання зайнятих нині поляками українських областей...» [9]

Газети, які виходили у повітових центрах, були органами державної влади, але в умовах війни вони, по суті, ставали часописами місцевих Окружних Команд. Зокрема, такі як «Золочівське слово», «Стрийський вістник», «Дрогобицький листок», «Голос Калуща», «Збаражське слово» та інші [18].

Привертає також увагу газета Окружної Національної Ради в Коломиї «Покутський вісник», який виходив двічі на тиждень (редактори Я.Навчук і О.Карашевич). З нею плідно співпрацювали уродженка Гуцульщини, відома поетеса Марія Підгірянка, знаний педагог Б.Заклинський, М.Голубець, Д.Николишин та інші. У газеті особлива увага редакції відводилась питанню боротьби українського народу за державність. Заклики до «виконання свого патріотичного обов'язку» не були поодинокими, у часописі для цього відводилась окрема колонка, де подавалися звернення, оголошення, розпорядження, накази військової та цивільної влади [12]. Публікувалися повідомлення з фронту про участь у боях гуцульських сотень і куренів, сформованих на Покутті [11]

Поруч із державними виданнями та регіональною періодикою наприкінці 1918р. у Галицькій армії з'являється власна військова преса, яка базувалася на традиціях, закладених журналістикою січового стрілецтва. З цього приводу С.Сегеда зазначав, що найголовнішим завданням урядових військових видань було: «освітлювати всебічно теорію військового діла і, зокрема, синтезовану, етапи закінченої світової війни, а також тої боротьби, яку провадила Українська армія за державну незалежність України» [7]. Аналіз

публікацій видань УГА показує, що переважна їх більшість належала до таких проблемно-тематичних напрямів: бойовий шлях війська; утворення українського війська; суспільно-економічні події в Україні; міжнародні події та Україна в їхньому контексті; події на поневолених українських землях; задоволення релігійних потреб військовиків; біографічні матеріали керівників уряду та війська; культурне життя держави та війська.

Проблемно-тематичними напрямками, характерними лише для військової преси УГА можна вважати: висвітлення подій в Галичині, зокрема тяжкого становища українців, звірств поляків; ретроспективне відображення подій 1918р. (битва за Львів); проблеми військових фахівців і їх використання Галицькою Армією – переваги залучення фахівців – не українців до служби в УГА; збереження цілісності Галицької Армії, її єдності, що обґрунтовувалось потребою зберегти бойовий дух війська, прагнення відвоювати Галичину.

Водночас військові періодичні видання УГА можна також розмежувати на три групи: центральні органи (ДСВС, НКГА) – «Вістник ДСВС», «Стрілець», «Вістка»; корпусні газети – «Козацький голос» (1-й корпус), «Полева газета» (2-й корпус), «Стрілецький шлях» (3-й корпус); часописи бригад і бойових груп – «УСС» (1-а бригада УСС), «Схід» (бойова група «Схід») та інші [4].

Початок формування та становлення боездатної УГА тісно пов'язаний не лише з організацією її бойових частин, але й добре налагодженою системою зв'язку, як одного з важливих компонентів інформаційно-комунікаційної системи УГА.

Як зазначає дослідник М.Литвин, війська зв'язку зародилися під час Першолистопадового зриву і битви за Львів. Першим референтом НКГА і командиром відділу зв'язку у Львові був поручик Ярослав Кузьмович. Вже на першому етапі українсько-польської війни було зібрано велику кількість технічного майна і споруджено військові телефонні і телеграфні станції, комутатори [1].

Першим кроком у відновленні належного зв'язку стало відновлення секції консервації телеграфів і поповнення складу служби військовими і новобранцями, які під керівництвом досвідчених українських майстрів і підстаршин зв'язку розпочали ремонт лінії. У результаті реорганізації було сформовану чітку систему і структуру служби зв'язку, яку очолили здібні старшини, референти зв'язку, сотник Ярослав Кузьмович (НКГА), поручники Семен Цап (перший корпус), Михайло Влох (Другий корпус), Ігнатенко (Третій корпус). НКГА мала телефонну сотню (близько 50 вояків), штаб корпусу – відділ до 30 зв'язківців, бригади – 6-9, курені 3-4, сотні 1-2 зв'язківців. Вони були оснащені польовими комутаторами і телефонними апаратами: австрійськими, німецькими, російськими, американськими, навіть японськими. В штабах часто уживалися апарати цивільних зразків [19].

Для впорядкування справ в галузі документно-інформаційної комунікації при ДСВС створювалася окрема Військова Телеграфічна Контора, яка складалася з одного начальника контори і одного діловода. Головними справами, якими мала займатись ВТК були: «1) Вести приміт що до місця їх приділу. 2) В порозумінню з референтом телеграфів ДСВС переносити їх і приймати новини. 3) Провіряти їх службовий характер 4) Виготовлювати для кожного служачого приписане свідоцтво належності і відсилати для за ліквідування до ліквідуючого чого старшини цієї команди, до котрої приділено дотичного служачого» [13, 1 травня 1919 р.].

Для забезпечення війська ЗУНР належним зв'язком функціонував в УГА і радіозв'язок. Як зазначає Л.Шанковський «радіотелеграф це дуже важлива річ у війні, за допомогою якого здійснюється передавання наказів, повідомлень» [20, 1923 р., с.98]. Фактично використання безпроводного телеграфу, так званого радіотелеграфу, винаходу італійського інженера Марконі розпочалося ще на початкових етапах Першої світової війни. «Основа радіотелеграфу полягає в тому, що воздух здатний до передавання електричних хвиль. Хвилі ці висилає надаюча станція при допомозі відповідних апаратів та будівлі. Відбирає їх з воздуха відборча станція із відповідними уладженнями. Відбиваюча станція дістає ці лучі як голосові знаки в апараті подібним до телефонічного» [20, 1923 р., с.98]

Основою для створення радіослужби УГА були установи австрійської радіогрупи розташованої в Чистиліві біля Тернополя. Для забезпечення безперебійної роботи радіослужби в УГА визначався окремий штатний розпис для, так званого, технічно-військового персоналу з обслуговування радіостанцій. Як зазначає Л.Лейнберг в липні 1919 р., на початковому етапі роботи із встановлення радіопередачі, 1-ий Корпус УГА, який у розпорядженні мав лише один апарат марки «Marinclaudestation» і обслуговувався двома телеграфістами, одним механіком і одним посильним, в процесі свого функціонування був підсилений окремим відділом електричного освітлення, що вже в сумі налічувало близько 22 осіб робітничого штату станції [21].

Визначальним у роботі новоутворених радіостанцій було прийом ворожих радіочастот. Для сприймання і перекладання отриманої інформації до радіослужби залучались перекладачі, які володіли майже всіма європейськими мовами. Головним їх завданням було переклад і сортування інформації за проблемним принципом.

В результаті протистояння двох сторін на українсько-польському фронті, комунікаційно-інформаційна система УГА знаходилась в складному становищі. Потреби забезпечення інформаційним матеріалом УГА постійно зростали. Основними джерелами інформації слугували пресові видання як державні, так і місцеві, організаційно-розпорядча документація Державного Секретаріату Військових Справ ЗУНР Пресова служба, телефон, телеграф та радіозв'язок.

Враховуючи становище війська в результаті Першої Світової війни, держава та армія не були цілком готові до повного інформування населення про стан справ. Тому керівництву довелося в короткі терміни як запроваджувати вишкіл у справі радіо- та телефонного зв'язку, так і знаходити шляхи матеріального забезпечення станцій зв'язку.

Джерела та література

1. Литвин М. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. / М.Литвин. – Львів: Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, Інститут Східно-Центральної Європи, 1998. – 488 с.
2. Ткачук П.П. Сухопутні війська України доби революції 1917-1921рр. / П.П.Ткачук. – Львів: ЛІСВ. – 2009. – 311 с.
3. Футулійчук В.М. Військово-патріотичне виховання у Галицькій армії: дис. ... канд. іст. наук: 20.02.22 / В.М.Футулійчук: ДУ «Львівська політехніка». – Львів, 1999. – 199 с.
4. Футулійчук В. Українська Галицька армія: Військово-патріотичне виховання та вишкіл (1918-1920 рр.). / Василь Футулійчук // Донецьк: Східний видавничий дім, УКЦентр, 2000. – 152 с.
5. Шанковський Л. Українська Галицька армія: Воєнно-історична студія / Л.Шанковський. – Львів: НТШ, 2010. – 396 с.
6. Сегеда С.П. Окремі питання управління пресою українських збройних формувань 1919 року. / С.П.Сегеда // Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць / Національний педагогічний університет ім.М.П.Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 30. – С. 106-113.
7. Сегеда С.П. Порівняльний аналіз тематичних напрямів військової преси Армії УНР та УГА (1919 р.) / С.П.Сегеда // Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць Національний педагогічний університет ім.М.П.Драгоманова. – К., 2010. Випуск 34. – С. 72-79.
8. Република. – 1919., 22 трав.
9. Український прапор. – 1919, 8 серп.
10. Стрілець. – Кам'янець-Подільський, 1919.
11. Покутський вісник. – 1918-1919., 12 січ.
12. Покутський вісник. – 1918-1919., 13 січ.
13. Вісник Державного Секретаріату Військових Справ. Ч. 1,2. – Тернопіль, 1918.
14. ЦДАВОВ. – Ф.4069. – Оп.1. – Спр.2.
15. Левицький К. Великий зрив / К.Левицький. – Відень, 1931. – с.145
16. Крупський І.В. Національно-патріотична журналістика України / І.В.Крупський. – Львів: Світ, 1995. – 184с.
17. Стеблій Ф. Іван Кривецький – вчений і бібліотекар / Ф.Стеблій // Миколаївщина. –Львів: Інститут українознавства НАН України, 1998., с. 226
18. Наша правда. – 1929.
19. Боротьба за воз'єднання Західної України з Українською РСР 1917-1929. – С. 251
20. Календар Червоної Калини. – Львів, 1920-1939.
21. Ленберг Л. Українська Галицька Армія: Матеріали до історії / Л.Ленберг. – Вінніпег – Канада. 1958, – С.249-256.

Вовк Н. С. Информационно-коммуникационная система Украинской Галицкой Армии

Автор статті розглядає основні шляхи та методи інформаційного забезпечення Української Галицької Армії. Проаналізовані основні накази та розпорядження вишестоящих органів Західної Української Народної Республіки, представлено коротке описання основних пресових видань: «Республіка», «Український прапор», «Стрілець», «Покутський вестник», «Вестник ДСВС». В статті представлені основні напрями розвитку телефонної, телеграфної та радіосвязи як компонентів комунікаційно-інформаційної системи війська.

Ключевые слова: інформаційно-комунікаційна система, ЗУНР, УГА, інформаційне забезпечення війська.

Vovk N. S. Information and communication system of the Ukrainian Galician Army

The author considers the main ways and methods of information providing of the Ukrainian Galician Army. The article analyzes the main orders and instructions of higher bodies of Western Ukrainian People's Republic, the article also provides a brief description of the main publications of press: "Republica", "Ukrainskyj prapor" "Strilets" "Pokutskyj visnyk", "Vistnyk DSVS." The article presents the main directions of development of telephone, telegraph and radio as one of the components of the communication and information system forces.

Keywords: information and communication system, WUPR, UGA, information support armies.

УДК 94(477.82)"1919/1921":321.1

С. О. Гладішук

СПРОБА НОРМАЛІЗАЦІЇ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН В ЗАХІДНІЙ ВОЛИНІ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ (1919–1921 РОКИ)

Стаття присвячена проблемі нормалізації польсько-українських відносин на теренах Західній Волині у 1919–1921 роках в контексті становлення тимчасової адміністрації. На тлі утвердження польського управлінського апарату в регіоні розпочали свою діяльність суспільно-політичні організації Другої Речі Посполитої. Частина новостворених товариств намагалася співпрацювати із представниками усіх національних меншин, в першу чергу з українцями, на традиційних засадах «рівні з рівними, вільні з вільними». Практичну реалізацію поставленої мети здійснювало товариство «Кресова сторожа». Однак недбала політика адміністрації стосовно непольського населення нівелювала першочергові успіхи означеної організації.

Ключові слова: польсько-українські відносини, Західна Волинь, адміністрація, товариство «Кресова сторожа».